

TEMA

Beredskap

Texten är producerad med projektmedel inom ramen för ProAgria Lantbrukssällskapets projekt Beredskap i Österbotten! som finansierats av Aktion Österbotten med medel ur landsbygdsprogrammet.

Allmänt om beredskap

Harriet Sundholm, Beredskap i Österbotten!-projektledare
Nicklas Lawast, Projektarbetare och växtodlingsrådgivare
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

Beredskap på ett samhälleligt plan innebär förmågan att klara av extra-ordinära situationer och kriser. Det betyder ett förebyggande arbete där man på förhand funderat på eller gjort upp planer vad man gör i en viss krissituation. Genom en god beredskap säkerställer man att samhället fungerar på ett tryggt vis även under undantagstillstånd.

Beredskap är på flera vis inrotad i vardagen hos finländarna. Vi är många som har eller har haft en äldre generation som ännu minns ett Finland där vardagen varit betydligt otryggare än idag med krig, ransoneringar och mindre möjligheter än idag. I och med Coronapandemin och Ukrainakriget steg betydelsen av en god beredskap på nytt till ytan på ett mycket konkret sätt i finländarnas och jordbrukarnas vardag.

Att samhället fungerar är inte självklart, utan det kräver att många saker fungerar samtidigt. Vi behöver alla mat, vatten och olika varor samt olika tjänster för att kunna ha en välfungerande vardag. Genom samarbete, en fungerande ekonomi och marknad och en välfungerande livsmedelsförsörjning kan man trygga en fortsatt god beredskap i Finland.

Skanna QR-koden så kommer du direkt till projektets webbsida

Projektet Beredskap i Österbotten!

Mål: att öka invånarnas kunskap i beredskapsfrågor i allt från jordbrukets beredskap till beredskap på bya- och kommunnivå.

Syfte: lyfter genom informationsförmedling fram betydelsen av både inhemsk och lokal matproduktion ur en beredskapssynvinkel

Projektägare: Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Webbadress: www.lantbrukssallskapet.fi/projekt/beredskap-i-osterbotten/

Beredskap på gårdsnivå

Ett lantbruk idag är en stor helhet att ta hand om för den enskilda jordbrukaren. I den stora helheten bör beredskapsfrågor vara en del av gårdens, företagets ledarskap. Det är viktigt att man tänker på beredskapsfrågor och gör upp planer hur man sköter störningssituationer under normala förhållanden. När störningssituationer uppstår är det ofta för sent att börja tänka på en plan b eller varför inte plan c. Planen ska vara lättillgänglig och framför allt, väl uttalad med alla som är involverade i gårdens vardag.

Vatten – en livs-
viktig resurs för både
människor och djur

Vatten är livsviktigt för såväl människor som djur. Totalt kan man räkna med att man behöver mellan 2–3 liter vatten per dag och människa. Vid beräkningar av den totala vattenmängden som behövs under störningssituationer får man inte glömma bort husdjuren och deras behov.

Det är viktigt att komma ihåg produktionsdjuren och deras vattenbehov vid störningssituationer.

Vatten har visat sig vara en av de större frågorna när vi har diskuterat kring beredskap med jordbrukare och det är inte ett lätt problem att ta sig an.

Har man produktionsdjur som till exempel mjölkkor är det viktigt att man tagit detta i beaktande och har en plan på var man får tag på vatten vid störningssituationer.

Det finns många olika sätt att säkra vattentillgången vid störningssituationer, som exempel finns cirkulerande vattenbehållare som fylls nattetid när vattenförbrukningen är lägre och som

används dagtid när behovet är högt. Egna borrhunnar som säkrar vattentillgången är också ett alternativ, speciellt om man bor avskild från kommunala vattenledningar.

Nutidens mjölkningsrobotar behöver utöver kontinuerlig vattentillgång även ha rätt vattentryck. Det här kan uppnås med tidigare nämnda vattenbehållare eller borrhunnar. Vid längre elavbrott kan även vattentillgången störas beroende på vattenverkens beredskap inför elavbrott.

Elektricitet

Det mesta av utrustningen idag använder sig utav någon typ av elektricitet för att fungera. Elektriciteten kan säkras vid störningssituationer med hjälp av en generator. De enklaste generatorerna är traktordrivna, det finns även mer avancerad utrustning i dagsläget som automatiskt startar i gång när ett strömavbrott uppstår. Viktigt att tänka på när man införskaffar en generator är att man räknar ut elbehovet tillsammans med en utbildad elektriker samt att arbetet

med installationen görs av en auktoriserad elmontör.

Generatoren skall kopplas på en trestegsbrytare som förhindrar att gårdens producerade el leds bakvägen till distributionsnätet, detta kan orsaka skador på enheter samt utgör även ett direkt hot för de elmontörer som reparerar distributionsnätet.

Saker som är bra att ha vid ett strömavbrott är en kraftfull pannlampa eller ficklampa, helst flera som är strategiskt utplacerade, för att slippa arbeta i mörker. En batteridriven radio med reservbatterier för att kunna följa med hur läget utvecklas, efter 2 timmar slutar internet och telefoni att fungera. Det finns även skäl att ha de viktigaste kontaktuppgifterna utskrivna på papper så de finns tillgängliga utfall ett längre elavbrott uppstår.

I normala förhållanden kan det vara bra att fundera vilken utrustning som är kritisk och som behöver reservel. Samt vilken utrustning man klarar sig utan. Till kritisk utrustning hör bland annat belysning, elektroniska lås samt varmvattenberedare.

Datasäkerhet på gårdarna

Datasystemen är idag en organisk del av lantbrukens verksamhet. Utan datasystem fungerar inte gården. Detta gör också att lantbruken kan utsättas för hot från

En generator är en viktig resurs vid störningssituationer.

cybervärlden via internet. Cybersäkerhet fokuserar på att garantera gårdens säkerhet, allt från planering av gårdens informationsnätverk, säkerhetskopiering, brandmurar och skapandet av starka lösenord. I praktiken handlar det om att lagra, bevara

och skydda digitala data som finns på gården, till exempel personlig information, konton, filer och foton.

På gården skapas en mängd värdefull information som kan intressera obehöriga. Cyberriskhanteringen börjar

Illustration: MPK / Linda Saukko-Rauta

med att göra sig medveten om riskerna. De cyberhot som uppstår kan bero på störningar orsakade av väder, av cyberattacker men också misstag som gårdens egen personal gör.

För att hålla data säkert, är det viktigt att ha ett starkt användarnamn och lösenord på de enheter som används på gården. För maskiner som delas på gårdar är det bra att skapa ett separat användarnamn och lösenord för varje användare och upprätta de nödvändiga rättigheterna till olika program och tjänster. Starka lösenord bör användas i e-post, molntjänster och djurregister.

Du kan komma långt i informationssäkerhet genom att svara på följande tre frågor: vilken typ av information finns på gården och i vilket format, vad är värdet av respektive information och vilken är hotbilden om informationen går förlorad? Få grunderna rätt!

Glöm inte grunderna, antivirusprogram och brandväggar, utan dessa finns ingen informationssäkerhet! De hindrar obehöriga att komma åt enheterna, oavsett om datornätverket på gården är skyddat eller öppet för alla. Du bör också skydda datanätverket med starka lösenord så

att ingen kommer åt det. Smarttelefoner kräver sitt eget skydd, likaså andra mobila enheter.

Det naturligaste sättet att slå vakt om lantbrukets informations- och cybersäkerhet är att hålla alla system uppdaterade och därmed uppnå en hög driftsäkerhet. Nyare datasystem och utrustning kontrollerar regelbundet om uppdateringar är tillgängliga. Om en dator, surfplatta eller smarttelefon föreslår nödvändiga uppdateringar, bör du installera dem. Det kan vara bra att anlita en sakkunnig som ser över gårdens datanätverk.

10 CYBERFRÅGOR FÖR LANTBRUK

	JA	NEJ
1. Säkerhetskopierar du din information, även användarnamn och lösenord? Klarar du av att återställa informationen från en säkerhetskopia?		
2. Uppdaterar du systematiskt programvaran i all utrustning?		
3. Fungerar automationen på gården (ventilation, vatten, temperatur och utfodring) också vid strömavbrott / söndrig utrustning?		
4. Får du trycksatt vatten till mjölkningsroboten vid ett strömavbrott?		
5. Har du ordnat med reservkraft (aggregat) och bränsle till den?		
6. Har alla användare personliga och tillräckligt långa lösenord?		
7. Är hantering av personuppgifter säker, enligt EU:s dataskyddsförordning GDPR?		
8. Vet du vilka uppgifter tjänsteleverantörerna och systemen samlar in från gården? Kan du få dina uppgifter från tjänsteleverantören i användbar form?		
9. Utvärderar du cybersäkerheten och kompatibiliteten varje gång du skaffar ny utrustning?		
10. Har det gjorts en karta över gårdens datanätverk?		

Strålsäkerhet

Strålningssäkerheten på gårdarna är ingen lätt sak att ta i beaktande. Riskerna för att vi drabbas av strålning som är skadlig bedöms fortsättningsvis vara låga.

Några saker kan man praktiskt göra för att motverka strålningen utifall ett utbrott sker:

- Stäng dörrar och fönster samt täta dem vid behov med t.ex. tejp. Glöm dock inte att ventilationen i en ladugård måste vara tillräcklig!
- Skörda sådant som kan skördas
- Säkra upp med grovfoder åt djuren
- Se till att alla i mån av möjlighet hålls inomhus!
- Byt filter eller liknande an-

ordningar i ventilationen och traktorer

- Efter att det radioaktiva molnet har passerat är det viktigt att putsa och tvätta kontaminerade ytor. Man kan se på radioaktivitet

som ett slags damm som lägger sig på ytor och foder. Inplastade foderbalar är bra att hantera i dessa situationer eftersom foderet då har mindre risk att bli kontaminerat.

Checklista – denna gård har:

- ☐ En brand- och räddningsplan
- ☐ Vatten-, el- och bränsleförsörjning för ____ timmar
- ☐ Införskaffat produktionsinsatser för växtodling
- ☐ Produktionsinsatser för husdjursproduktionen
- ☐ Tillgång till reservdelar
- ☐ En strategi för att säkerställa ekonomisk kontinuitet
- ☐ Ökat gårdens självförsörjning
- ☐ En plan för cyberattacker
- ☐ En plan vid sjukdom eller olycka

Vidareläsning om ämnet

- Strålsäkerhetscentralen: stuk.fi/sv/framsida
- Guide om användning av reservkraft på jordbruk
- Guide om beredskap för elavbrott
- Guiden Mjölkgårdens strålskydd

Jordbrukets beredskap inför störningssituationer

Maria Swanljung, Utvecklingschef
NTM-centralen i Österbotten

Det finns mycket som kan ställa till problem på ett jordbruksföretag; brand i en produktionsbyggnad, oväder med elavbrott, läckage på vattenledningen, företagarens sjukdom m.m. Hur kan man förbereda sig för detta och förebygga skador?

Försvarsutbildning (eg. Försvarsutbildningsföreningen) utarbetade år 2014 tillsammans med jordbrukets producentorganisationer, NTM-centralerna och Försvarsmakten en mall för beredskapskurser som är riktade till alla jordbrukare. Tidigare hade jordbrukarnas beredskapsutbildningar riktat sig främst till s.k. VAP-jordbrukare, dvs. jordbrukare som i händelse av väpnad konflikt är undantagna från militärtjänst.

Kurserna riktar främst in sig på olika störningssituationer i normaltid. Som föreläsare verkar personer från t.ex. räddningsverket, försörjningsberedskapsorganisationen, el- och vattenverk, polisen och övriga myndigheter. På senare tid har bl.a. cybersäkerheten på gårdar varit ett aktuellt ämne. Ett mål för kursen är att jordbrukaren gör upp en räddningsplan för sin gård.

Det är alltså Försvarsutbildning som står som arrangör för kurserna, men hur de praktiska arrangemangen sköts varierar runt om i landet, t.ex. hur ofta kurserna ordnas och vem som deltar

i planeringen av programmet. Du kan kontrollera om det ordnas en kurs på ditt område genom att gå in på Försvarsutbildnings kurskalendar för ditt landförsvarsdistrikt www.mpk.fi. Du kan också kontakta personalen på Försvarsutbildning och höra dig för om deras planer för beredskapskurser för jordbrukare, t.ex. om det

planeras kurser på svenska eller om man kan delta på distans via webben.

På Räddningsverkets webbsidor finns också information om egen beredskap och anvisningar för uppgörande av en räddningsplan <https://pelastustoimi.fi/sv/raddningsverket>, välj Räddningsverket på ditt område.

Beredskap på kommunnivå

Annica Lind, Landsbygdschef
Närpes stads landsbygdsförvaltning

Närpes stad är ansvarskommun för landsbygdsförvaltningen i Sydösterbotten, dvs. området Malax till Kristinestad, var det finns ca 870 st jordbrukare. Vårt arbete består till största delen av lagstadgade uppgifter som att behandla jordbrukarnas stödansökningar, ge anvisningar och svara på frågor. Våra arbetsuppgifter består också av bl.a. värderingar av skador som förorsakats av fridlysta djur, uppföljning av flyghavreproblem samt att hjälpa till med djurhållarregistret.

Beredskap?

När jag har tänkt på ordet beredskap har jag tidigare kopplat ordet till riktigt exceptionella händelser som stora naturkatastrofer eller krig. Beredskapsfrågor aktualiserades på alla plan, både på tjänstens vägnar samt privat, i samband med pandemin och det pågående kriget i Ukraina. Då började jag tänka på beredskap i en mindre skala, på ett mera vardagligare plan.

Beredskapstänk i vardagen

Alla individer, oavsett om man är jordbrukare eller inte, borde ha en hel del beredskapstänk med i sin vardag. På en mindre bondgård är det kanske ofta bara den huvudsakliga jordbrukaren som vet var huvudströmbrytaren till ladugården är, eller det är alltid han som själv gör upp och lämnar in gårdens stödansökan. Alla borde se till att också andra i samma hushåll vet var huvudströmbrytaren är, eller

att någon annan har fullmakt att göra upp stödansökan för gårdens del ifall man t.ex. hamnat på sjukhus och inte kan sköta om det själv.

Alla bör ställa sig frågan, vilka arbetsuppgifter är sådana som endast jag brukar sköta om? Hur kan jag se till att de uppgifterna blir omsköta även om inte jag skulle ha möjlighet att göra det av en eller annan orsak? Nuförtiden är det så viktigt med fullmakter för att sköta t.ex. bankkonton, försäkringar o.s.v. Se till att ha sådant i skick så att det inte bara hänger på en individ.

Efter att kriget i Ukraina börjat blev det också påtagligt vad allt vi borde tänka på för att vara beredda på ifall det blir brist på vissa varor eller tjänster. Alla borde aktivt fundera på hur vi löser elavbrott, avbrott i livsmedelsförsörjningen eller att man har tillgång till vatten då det kärvar till. På landsbygden är vi i många lägen i en bättre situation än i städerna, vi kan lättare ordna med utedass, kanske har tillgång till vatten från naturliga källor och har möjlighet att elda i kaminer i våra hus. Däremot har vi långa avstånd till allt, bränsle kan vara bra att ha i lager. För jordbrukarna och övriga

företagare, är det extra viktigt med beredskapstänk. De livnär sig på sin verksamhet och då är det bra att ha lite framförhållning och t.ex. se till att ha reservdelar i lager för de maskiner som används, ifall det blir brist på komponenter p.g.a. läget på annat håll i världen.

Finlands primärproduktion i kristider

Finland har erfarenhet av krig. Därför har vi alltid haft ett system där jordbrukare befrias från vapentjänst och istället reserveras för primärproduktionen i enlighet med värnpliktslagens (1438/2007) 89 §. På kommunerna kallar vi dessa för VAP-jordbrukare (VAP = vapaa asepalveluksesta). Dessa jordbrukare behöver inte ställa upp i försvarets tjänst vid undantagsförhållanden som staten utlyst t.ex. krig.

Under normala förhållanden medför reserveringen inga åtaganden. Vi på kommunens landsbygdsförvaltning föreslår vilka jordbrukare som kunde tas med, försvarsmakten gör det slutliga beslutet om befrielse från vapentjänst. Jordbrukarna väljs för 5 år i taget från olika produktionsinriktningar.

Sedan är det lite olika på kommunnivå om eller hur man har utarbetat en plan för hur primärproduktionen i praktiken skulle skötas av dessa jordbrukare under un-

dantagsförhållanden. Kommunerna är inte ålagda att ha sådana färdiga planer, men på vissa håll i Finland har sådana gjorts och även här i Österbotten är vi nu i startgropen kring en sådan planeringsprocess.

Från statligt håll finns det regler som gör att till exempel just primärproduktionen kommer att ha tillgång till olika förmödenheter om det blir fråga om ransonering av t.ex. bränsle eller utsäde som delas ut enligt vissa kvoter av oss kommunala landsbygdnäringsmyndigheter.

Förvaltningens kontinuitetsplan

På landsbygdsförvaltningen har vi länge haft en beredskapsplan, för vår egen verksamhet, en s.k. kontinuitetsplan. Planen gör att vi har tagit oss tid att i förväg tänka till hur vi kan agera vid olika störningssituationer. Vår verksamhet kan fortsätta även om ett av våra

kontor skulle bli oanvändbar av någon orsak. Vi kan jobba från andra ställen och i dagens elektroniska värld är vi inte heller helt beroende av pappersdokument.

Samtidigt står vi väldigt handfallna om elektroniken inte fungerar överhuvudtaget någonstans, inte lätt att ta emot elektroniska stödansökningar då. Då är det förstas en nationell angelägenhet och man kan anta att stödansökningstider förlängs o.s.v. På våra kanslier har vi också gått in för att ha alla jordbrukarnas kontaktuppgifter även till pappers i brandsäkra arkiv.

I egenskap av landsbygdschef är jag också glad att vi fortfarande är regionalt förankrade, vi har kontorsutrymmen ute i kommunerna och personalen finns nära jordbrukarna. Tröskeln att kontakta oss är låg och personalen känner till områdets jordbrukare. Det i sig är en trygghet då något exceptionellt händer.

Beredskap hemma

Myndigheternas och organisationernas beredskapsrekommendation för privathushåll är 72 timmar. I hemmen är det av betydelse att klara sig på egen hand i minst tre dygn vid en störningssituation. Privathushållens beredskap är av stor betydelse för samhället och framför allt för människan själv. Därför är det viktigt att förbereda sig för störningssituationer.

Har du beredskapen under kontroll? Hur klarar du, din familj och dina närmaste er om det blir störningar i samhällsfunktionerna?

Reservförråd

Privathushållens reservförråd borde räcka i åtminstone tre dygn. Reservförråden bör innehålla sådan föda som man äter också i normala förhållanden. Tilläggas kan torrvaror såsom nötter eller torkade frukter samt konserverburkar med lätt tillagad mat. Det viktigaste är att maten räcker för hela familjen i 72 timmar. Man ska också beakta husdjurens matbehov.

I störningssituationer ska man först satsa på att använda upp färskvaror och kylvaror först. Från -18 grader (frystemperatur) kan det gå flera dygn före maten blir 0 grader. Livsmedel som tinat kan tillagas eller kokas före omfrysning.

Nyttig utrustning hemma

Andra saker som man med fördel kan ha hemma i reservförrådet är ett stormkök, tändstickor, kontanter (betalautomater slutar fungera

vid längre elavbrott), lockförsedda hinkar med vatten, hygienförnödenheter samt första hjälputrustning. En reservströmkälla är även att föredra för att hålla batteridrivna saker såsom telefon och datorn användbara.

Beakta det här vintertid

Under kalla vintrar är det bra att förbereda sig. Det är viktigt att se till att familjens alla medlemmar har tillräckligt med varma kläder och filtar reserverade. När kylan anländer är det viktigt att äta och vila tillräckligt. Det är också viktigt att minimera trafiken vid ytterdörren. En ytterdörr som öppnas ofta leder också ut värme ofta. Skulle temperaturen sjunka

under 15 grader p.g.a. elavbrott eller andra orsaker är det viktigt att försöka hålla ett rum varmt. Detta kan göras med att stänga mellandörrar och täta med mattor eller tjocka gardiner eller filtar.

På golvet är det bra att ha tjocka mattor. Ta även på dig extra sockor och vid behov också mössa och vantar. Om man mot förmodan måste sova i en kall bostad är det att föreslå att flytta sängen till det varmaste rummet i bostaden och använda sig av täcken och filtar. En ordentlig sovsäck håller också värmen bra.

Mera information om beredskap för hushåll: Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK).

Podcasten 24/7 Beredskap

Inom projektet Beredskap i Österbotten! har publicerats en podcast med 15 avsnitt inom temat beredskap.

”En podcast om 24/7 beredskap. I podcasten intervjuas producenter, företagsrepresentanter och andra sakkunniga inom beredskap. Vad händer om strömmen försvinner? Vem kontaktar man om vattnet försvinner? Vem sköter djuren om producenten insjuknar? Bland annat detta ska vi reda ut i denna podcast.”

Podcasten riktar sig främst till primärproducenter men kan även ses som allmännyttig information för privatpersoner.

Här hittar man podcastens avsnitt

Podbean: <https://beredskapiosterbotten.podbean.com>

Spotify: <https://open.spotify.com/show/0PmrrdcjWYI40kBi0GkUVg?si=4bf91282e6034e97>

Tidningen om Finlands lantbruk och landsbygd - på svenska

Landsbygdens Folk

- greppar landet

Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
Tfn (09) 586 0460
www.landsbygdensfolk.fi

Försörjningsberedskap och rådgivning

Försörjningsberedskap innebär beredskap för kriser och störningar samt kontinuitetskontroll genom trygghet av vitala funktioner. Tryggheten av de grundläggande behoven står fortfarande i centrum, men beredskap inför nya slags hot är också en viktig del av dagens försörjningsberedskapsarbete. Rådgivningen har en viktig och aktiv roll i Finlands försörjningsberedskap, både nationellt och lokalt.

Konkurrenskraftig ekonomi samt en fungerande marknad är fundamenten för försörjningsberedskapen.

Finland är ett välutvecklat och fungerande samhälle. Invånarna kan handla mat och dryck i affärer samt restauranger. Varorna kan betalas med bankernas system och hälsovårdstjänster av hög standard finns till förfogande. Detta är exempel på funktioner som omfattas av försörjningsberedskapen. Finlands särdrag måste beaktas i valen av medel i försörjningsberedskapsarbetet, dessa särdrag är t.ex. det perifera läget, kalla klimatet, beroendet av sjötransporter samt långa transportavstånd. Utmaningar uppstår också på grund av globaliseringen och den tekniska utvecklingen.

Statliga och kommunala myndigheter har en lagstadgad skyldighet i Finland för att ha beredskap för störningar och undantagstillstånd. Försörjningsberedskapen är uppbyggd på buffertar, exempel på buffertar är upplagring av olja och spannmål med organisationer i branschen.

Dessa buffertar används för att köpa tid, så att aktörerna själva hinner aktivera sina egna beredskapsplaner.

Finland har rikliga naturresurser, ett utvecklat välfärds- och utbildningssystem och en god livsmedelsproduktionskapacitet, alla dessa innebär direkta fördelar för att upprätthålla den nationella försörjningsberedskapen.

På grund av kriget i Ukraina har hela det globala livsmedelssystemet satts på prov. Att livsmedelsmarknaden globalt är i gungning ger svallvågor som känns i hela Finland från kommun

och stadsnivå till konsument- som producentnivå. Den fortgående kostnadsökningen provar både lantbruket och livsmedelsindustrin. Osäkerheten är idag stor kring hur utvecklingen kommer att se ut inom de närmaste åren.

Att säkerställa en fortsättning för det inhemska jordbruket har stora effekter på både bya- som kommunnivå, för att inte tala om den nationella försörjningsberedskapen.

Utmaningarna för primärproduktionen på landsbygden leder mycket snabbt till utmaningar på både bya-

och kommunnivå. Många av landsbygdens företagare och verksamhetsidkare är beroende av aktiva primärproducenter. Den sysselsättande effekten som vår inhemska matproduktion har är betydande.

Rådgivningsorganisationernas experter är i en nyckelposition med sin kompetens, den lokala produktkännedomen och eget nätverk när lokal beredskap planeras och utvecklas.

Den nuvarande beredskapen baserar sig framför allt på att vi ser till att producera mat effektivt, hållbart och lönsamt, för finländare och produktionsdjur. Vår försörjningstrygghet grundar sig på en lönsam jordbruksproduktion som leds av välmående jordbrukare.

Källor och mera information

Videon på Youtube

- Vatten – 72 timmar
- Reservförråd – 72 timmar
- Hemmets förnödenheter – 72 timmar
- Insjuknande – 72 timmar
- Kylförvaring vid strömavbrott – 72 timmar
- Matlagning vid strömavbrott – 72 timmar

<https://pelastustoimi.fi/sv/hem-och-vardag/forebyggande/reservforrad>

www.mpk.fi

www.maitojame.fi/artikkelit/valio-edistaa-alkutuotannon-varautumista-yhteistyoverkostossa-1

www.huoltovarmuuskampus.fi/sv/forsorjningsberedskap-i-finland/forsorjningsberedskap-i-finland

www.huoltovarmuuskampus.fi/sv/organisation/forsorjningsberedskapscentralen

ProAgria
Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap

LEADER
Aktion
Österbotten

